

Spis rzeczy i objaśnienia

DYTYRAMBY DIONIZYJSKIE / DIONYSOS-DITHYRAMBEN

Tylko błazen! Tylko poeta!

Wcześniej w: *Tak rzekł Zaratustra* 1883, w rozdziale części czwartej *Pieśń smutku* śpiewa ją Czarownik, z poprzedzającym tekstem:

„Znam was, wyżsi ludzie, znam was, znam też tego potwora, którego wbrew woli kocham, kocham Zaratustrę: on sam wydaje mi się często podobny do pięknej maski świętości,

– podobny nowemu cudownemu maskaradowemu przebraniu, w którym znalazł upodobanie mój zły duch, ten smutny diabeł – kocham Zaratustrę, jak myślę często, z powodu mojego złego ducha. –

Ale *ten* już mnie dopada, i zmusza mnie, ten duch smutku, ten diabeł wieczornego zmierzchu, i, doprawdy, wyżsi ludzie, wzbiera w nim chęć – otwórzcie tylko oczy! – wzbiera w nim chęć, aby przyjść *nago*, czy jako mężczyzna czy jako kobieta, nie wiem jeszcze: ale przychodzi, zmusza mnie, biada! otwórzcie swoje zmysły!

Dzień dogasa, wszystkie rzeczy ogarnia wieczór, też najlepsze rzeczy; słuchajcie i patrzcie, jaki to jest diabeł, mężczyzna czy kobieta, ten duch wieczornego smutku!”

Tak rzekł stary Czarownik, obejrzał się chytrze wokół siebie, i sięgnął po swoją harfę.”

Po w. 30 dodatkowo: „i fałszywymi ziemiami”, w. 31: „herumschweifend, herumschwebend”, snujący się wkoło, latający wkoło. 7

U cór pustyni / Unter Töchtern der Wüste

Wcześniej w: *Tak rzekł Zaratustra* 1883, w rozdziale części czwartej o tym samym tytule. Tekst kończy się wersem 141 „Amen” 11

Ostatnia wola / Letzter Wille

Wersja z rękopisu, jesień 1883:

»O pewnym zwycięstwie

Tak jak niegdyś zwyciężającym i umierającym go widziałem; przyjaciele, co boskie spojrzenia i błyski rzucał w moją mroczną młodość –

własnowolnie i głęboko, szturmując dla uciechy jeszcze przed szturmem w bitwie, krwawiąc jeszcze przed cierpieniem, i gdy się zbliżali wrogowie do wybranych chorągwi, –
 wśród umierających najpogodniejszy, wśród zwyciężających najcięższy, po-myślnie, przed-myślnie na swoim losie stojąc –
 drżąc dlatego, że zwyciężył, śmiejąc się dlatego, że umierając zwyciężył –
 rozkazując, gdy umierał: – a rozkazał, *żeby niszczyć i nie szanować* –
 Och ty moja wolo, moje We-mnie, Nade-mną! ty moja Konieczności! Zwól, abym tak zwyciężył – i oszczędź mnie dla tego Jednego zwycięstwa!
 Ocal i oszczędź mnie i ustrzeż mnie przed wszelkimi małymi zwycięstwami, ty przesłanie mojej duszy i odwrócenie wszelkiej niedoli, ty moja Konieczności!« 18

Pośród ptaków drapieżnych / Zwischen Raubvögeln 19

Znak ogniowy / Das Feuerzeichen 23

Słońce tonie / Die Sonne sinkt 24

Skarga Ariadny / Klage der Ariadne

Wcześniej w: *Tak rzekł Zaratustra*, w rozdziale księgi czwartej *Czarownik* lament napotkanego przez Zaratustrę nieszczęśliwego człowieka, który okazał się szarlatanem-komediantem i został za tę sztuczkę obity przez niego kijami. . . 26

Sława i wieczność / Ruhm und Ewigkeit 30

O ubóstwie najbogatszego / Von der Armut des Reichsten . . . 34

IDYLLE Z MESSYNY / IDYLLEN AUS MESSINA

Idylle powstały podczas trzytygodniowego pobytu Nietzschego na Sycylii w maju 1882 i w tym roku zostały wydane. W porządku chronologicznym sytuują się między *Jutrzenką* a *Wiedzą radosną*. Mają charakter cykliczny przez nawiązania do rytmów pieśni ludowych 39

Książę Vogelfrei / Prinz Vogelfrei 41

Mały bryg nazywany „Aniołkiem” / Die kleine Brigg, genannt „das Engelchen“ 42

Pieśń pasterza kóz / Lied des Ziegenhirten 43

Mała wiedźma / Die kleine Hexe 44

Nocna tajemnica / Das nächtliche Geheimnis 45

Pia, caritatevole, amorissima 46

Ptak albatros / Vogel 47

Ptasi sąd / Vogel-Urtheil 47

Z KSIĄG FILOZOFICZNYCH

<i>Ludzkie, arcyłudzkie, Książka dla wolnych duchów / Menschliches, Allzumenschliches</i> , 1878, wyd. rozszerz. o cz. 2 1886. W cz. 2 dodatkowo zbiór 350 myśli i aforyzmów oraz dialog <i>Wędrowiec i jego cień</i> .	
Wśród przyjaciół / <i>Unter Freunden</i>	
Epilog cz. 1.	51
<i>Jutrzenka. Myśli o przesądach moralnych / Morgenröte</i> , 1881	
<i>Ach, dajcie już obłąd / Ach, so gebt doch Wahnsinn</i>	
W rozdziale księgi pierwszej <i>Znaczenie obłądu w historii moralności</i> , tekst prozą, poprzedzony zdaniem: „Kto waży się rzucić wzrok na dzikość najbardziej gorzkich i niezliczonych udręk duszy, za którymi prawdopodobnie tęsknili najbardziej płodni ludzie wszystkich czasów! Usłyszcie te wzdychania samotnych i upośledzonych:”	52
<i>Wiedza radosna / Die fröhliche Wissenschaft</i> , 1882, wyd. rozsz. 1887	
Żart, podstęp i zemsta / <i>Scherz, List und Rache</i>	53
Zaproszenie / <i>Einladung</i>	53
Moje szczęście / <i>Mein Glück</i>	53
Śmiało / <i>Unverzagt</i>	53
Rozmowa / <i>Zwiesgespräch</i>	54
Do cnotliwych / <i>An die Tugendsamen</i>	54
Mądrość świata / <i>Welt-Klugheit</i>	54
Vademecum – vadetecum	54
Przy trzecim linieniu / <i>Bei der dritten Häutung</i>	54
Moje róże / <i>Meine Rosen</i>	55
Potwarca / <i>Der Verächter</i>	55
Przysłowie mówi / <i>Das Sprichwort spricht</i>	55
Do przyjaciela światła / <i>An einen Lichtfreund</i>	56
Dla tancerzy / <i>Für Tänzer</i>	56
Dzielny / <i>Der Brave</i>	56
Rdza / <i>Rost</i>	57
Wyżej! / <i>Aufwärts</i>	57
Dewiza silnego człowieka / <i>Spruch des Gewaltmenschen</i>	57
Wąskie dusze / <i>Schmale Seelen</i>	57

Mimowolny uwodziciel / Der unfreiwillige Verführer . . .	57
Do rozważenia / Zur Erwägung	57
Przeciw pysze / Gegen die Hoffahrt	57
Mężczyzna i kobieta / Mann und Weib	57
Interpretacja / Interpretation	57
Lekarstwo dla pesymistów / Pessimisten-Arznei	58
Prośba / Bitte	58
Moja siła / Meine Härte	58
Wędrowiec / Der Wanderer	59
Pociecha dla początkujących / Trost für Anfänger	59
Gwiazdny egoizm / Sternen-Egoismus	59
Bliźni / Der Nächste.	60
Zamaskowany święty / Der verkappte Heilige	60
Niewolny / Der Unfreie	60
Samotny / Der Einsame.	60
Seneca et hoc genus omne.	61
Lód / Eis	61
Pisma młodzieńcze / Jugendschriften	61
Uważaj / Vorsicht	61
Pobożny mówi / Der Fromme spricht.	62
Bez zawiści / Ohne Neid.	62
Heraklityzm / Heraklitismus	62
Zasada arcydelikatnych / Grundsatz der Allzufeinen . . .	62
Porada / Zuspruch	63
Gruntowny / Der Gründliche	63
Na zawsze / Für immer	64
Sądy zmęczonych / Urteile der Müden	64
Upadek / Niedergang	64
Przeciw prawom / Gegen die Gesätze	64
Mądry mówi / Der Weise spricht	60
Utracona głowa / Den Kopf verloren	60
Pobożne życzenia / Fromme Wünsche	65
Pisać nogą / Mit dem Fuße schreiben	65
»Ludzkie, arcyłudzkie«	65
Mojemu czytelnikowi / Meinem Leser	66
Malarz realistyczny / Der realistische Maler	66
Próżność poety / Dichter-Eitelkeit	66
Wybredny smak / Wählerischer Geschmack	66
Krzywy nos / Die krumme Nase	67

Pióro bazgrze / Die Feder kritzelt	67
Wyżsi ludzie / Höhere Menschen	67
Sceptyk mówi / Der Skeptiker spricht.....	68
Ecce homo	68
Moralność gwiazd / Sternen-Moral	68
<i>Ty co ognistą zaporą / Der du mit dem Flammenspeere</i>	
Motto czwartej księgi <i>Wiedzy radosnej</i> 1882, <i>Sanctus</i>	
<i>Januarius</i>	69
Pieśni księcia Vogelfrei / Lieder des Prinzen Vogelfrei.....	70
Dodatek do <i>Wiedzy radosnej</i> , wyd. 2, 1887.	
Do Goethego / An Goethe	
Parafraza zakończenia <i>Fausta</i>	70
Powołanie poety / Dichters Berufung	
Rozszerzona wersja wiersza <i>Ptasi sąd z Idylli z Messyny</i>	70
Na Południu / Im Süden	
Zmieniona i rozszerzona wersja wiersza <i>Księżę</i>	
<i>Vogelfrei z Idylli z Messyny</i>	72
Pobożna Beppa / Die fromme Beppa	
Wiersz przejęty z <i>Idylli z Messyny</i> , tam pt. <i>Mała wiedźma</i> ...	73
Tajemnicza łódź / Der geheimnisvolle Nachen	
Wiersz przejęty z <i>Idylli z Messyny</i> , tam pt. <i>Nocna tajemnica</i> . . .	74
Oświadczyzny / Liebeserklärung	
Skrócona wersja wiersza <i>Ptak albatros z Elegii z Messyny</i> . . .	75
Pieśń teokrytycznego pasterza kóz / Lied eines	
theokritischen Ziegenhirten	75
Wiersz przejęty z <i>Elegii z Messyny</i> , gdzie miał tytuł	
<i>Pieśń pasterza kóz</i>	
<i>Wobec niepewnych siebie dusz / Diesen ungewissen</i>	
<i>Seelen</i>	76
Błazen w rozpacz / Narr in Verzweiflung	77
Rimusz remedium	
W tytule makaronizm: <i>rym</i> środkiem zaradczym.	77
„Moje szczęście!” / „Mein Glück!“	78
Ku nowym morzom / Nach neuen Meeren	
Sils-Maria.....	79
Do wiatru mistrala / An den Mistral-Wind.....	80
<i>Mieszkam w moim własnym domu / Ich wohne in meinem eignen Haus</i>	
Wiersz otwiera uzupełnione wydanie <i>Wiedzy radosnej</i> 1887	80

Tak rzekł Zaratustra. Książka dla wszystkich i dla nikogo / Also sprach Zarathustra, cz. 1 1883, cz. 2 i 3 1884, cz. 5 1885 (druk prywatny), cz. 1–3 1886 z podtytułem.

- Pieśń nocna / Das Nachtlid
 Rozdział części drugiej 83
- Pieśń taneczna / Das Tanzlied
 Jw..... 85
- Pieśń grobowa / Das Grablied
 Jw. 87
- Kiedyś – tak myślę... / Einstmals – ich glaub’*
 W rozdziale części czwartej *Rozmowa z królami*, wiersz poprzedzony wypowiedzią:
 „A cóżem to usłyszał? odpowiedział Zaratustra, jakaż mądrość u królów! Jestem zachwycony, doprawdy, mam ochotę, aby zrobić z tego rym!
 – choć może się zdarzyć, że to będzie rym, który nie nadaje się dla każdego ucha. Zapomniałem już od dawna mieć wzgląd na ośle uszy. A więc! Do dzieła!” 91
- Pieśń nocnego wędrowca / Nacht-Wandler Lied
 Tamże, jako zakończenie rozdziału *Pieśń nocnego wędrowca*, poprzedzone wypowiedzią: „Poznaliście moją pospólną pieśń (oryg. *Rundgesang*)? Odgadliście, czego ona chce? A więc! Do dzieła! Wy wyżsi ludzie, więc zaśpiewajcie mi teraz sami tę pieśń, której imię jest »Jeszcze raz«, sens »na całą wieczność« – śpiewajcie, wyżsi ludzie, pospólną pieśń Zaratustry!” 91
- Poza dobrem i złem Preludium do filozofii przyszłości / Jenseits von Gut und Böse, 1886*
- Z wysokich gór / Aus hohen Bergen 92
- Co z miłości czynione... / Was aus Liebe getan*
 Aforyzm 153 94
- Ecce homo*
- Przy tym moście stanąłem / An der Brücke stand*
 Nad autobiograficzną książką *Ecce homo. Jak się staje tym, czym się jest*, z której pochodzi ten wiersz, Nietzsche pracował od października 1888 do kryzysu z początkiem 1889 roku. Została wydana 1908 z archiwum pisarza. Wiersz poprzedzony tekstem: „I kiedy mówię po drugiej stronie Alp, mówię właściwie tylko: Wenecja. Kiedy szukam innego słowa dla muzyki, znajduję tylko to słowo: Wenecja.

Spis rzeczy i objaśnienia

Nie umiem robić żadnej różnicy między łzami a muzyką
– nie mogę myśleć o szczęściu, o Południu, bez dreszczu
bojaźni.” 95

ZE SPUŚCIZNY

Wiersze wczesne 1858–1860

Pforta (wiosna 1858)	99
Pozdrowienie / Gruß (też pt. Dokąd? / Wohin?)	100
Dwa skowronki / Zwei Lerchen (marzec)	100
Kolumb (maj) / Colombo	101
<i>Życie jest zwierciadłem / Ein Spiegel ist das Leben</i> (1 września)	102
Pożegnanie / Lebewohl (jesień)	102
Rozłączenie / Trennung	103
<i>Na nagiej skalnej rafie... / Auf nackter Felsenklippe</i> (1859) . .	104
<i>Chmury piętrząca / Wolkenauftürmende</i>	104
Powrót / Rückkehr	105
Bez ojczyzny / Ohne Heimat	106
Pieśń majowa / Mailied (luty)	107
Tęsknota do ojczyzny / Heimweh	108
W oddali / In der Ferne (maj–czerwiec)	108
Ciernista różyczka / Dornröschen	109
<i>Nie ma szczęścia... / Es gibt kein Glück</i> (lipiec)	110
Saaleck	110
Na urodziny / Zum Geburtstag	111
Stara mateczka / Alt Mütterlein	112
Utracona / Verloren	112
Powrót do domu / Heimkehr	113
Boże Narodzenie / Weihnachten (Naumburg, 24 grudnia 1860)	114

Wiersze młodzieńcze 1861–1864

Niemiecka ochota do śpiewu / Deutsche Sangeswonne (1861)	115
Jesień / Herbst	115
Dalej w górę, dalej w dolinę / Rein zur Höh (Pforta, 30 stycznia 1862)	116
Ty zawołałeś – Panie... (lipiec)	117
Pieśni / Lieder <i>Me serce jest ogromne jak jezioro / Mein Herz ist</i>	118

<i>Jest wiatr wiejący o północy / Es ist der Wind</i>	118
<i>Samotny po niebiesko-mrocznym / Einsam durch</i>	119
<i>W cichych godzinach... / In stillen Stunden</i>	119
<i>Pozwól mi przed tobą rozwinąć / Laß mich dich entfalten</i>	120
<i>Włóczyć się, włóczyć / Schweifen, o schweifen</i>	120
<i>Młoda rybaczka / Junge Fischerin</i>	121
<i>Na dzień 18. października / Zum 18. Oktober</i> (16 października)	
Święto Wartburgfest na pamiątkę zgromadzenia 500 osób w Wartburgu w dniach 18/19 października 1817, w 300-lecie Reformacji, z żądaniem zjednoczonych Nie- miec, konstytucji i uczestnictwa politycznego.	122
<i>Jakże w mym sercu jest gorąco / So ist's in meinem</i> <i>Herzen heiß</i> (listopad)	123
<i>Rozpacz / Verzweiflung</i>	124
<i>Wspomnienie / Erinnerung</i> (1863)	124
<i>Od nas — do nas / Herüber – hinübe</i>	124
<i>Odpuścić, zapomnieć / Vergeben, vergessen</i>	125
<i>Niewierna miłość/ Untreue Liebe</i>	125
<i>Przed krucyfiksem / Vor dem Kruzifix</i> (18 kwietnia)	126
<i>Teraz i dawniej / Jetzt und ehedem</i> (kwiecień)	129
<i>Stary Madziar / Der alte Magyar</i>	131
<i>Śmierć Beethovena</i>	132
<i>Myśli nocne / Nachtgedanken</i> (1963/64)	135
<i>Nieznanemu Bogu / Dem unbekanntem Gotte</i>	137
<i>Wiersze 1871–1885</i>	
<i>Do melancholii / An die Melancholie</i> (Grünwald, lato 1871)	138
<i>Po nocnej burzy / Nach einem nächtlichen Gewitter</i>	139
<i>W górach / Im Gebirge</i> (1876)	140
<i>Motto</i>	140
<i>Szczęście, szczęście, łupie piękny / Glück, o Glück</i>	141
<i>W dali huczy grom... / Fern brummt der Donner...</i>	141
<i>Dzień dogasa / Der Tag klingt ab</i>	141
<i>Rym końcowy / Schlussreim</i> (1882)	142
<i>Reguły życia / Lebensregeln</i>	142
<i>Desperat / Desperat</i>	142
<i>Nauzykaa śpiewa / Nausikaa-Lieder</i>	143
<i>Pieśni i aforyzmy / Lieder und Sinnsprüche</i>	144

Nowy Kolumb / Der neue Columbus	
Pierwsza wersja napisana dla Lou Andreas-Salomé, listopad 1882, wersja ostateczna 1884.	144
<i>To nie jest księga: cóż po księgach!</i> / <i>Dies ist kein Buch</i>	145
Do Ideału / An das Ideal	145
Do przyjaźni / An die Freundschaft	145
Słowo / Das Wort	146
Wśród wrogów	146
Pinia i błyskawica	147
Portofino	147
Drzewo jesienią / Baum im Herbst (1884)	147
<i>Teraz, kiedy dzień</i> / <i>Nun, da der Tag</i>	148
<i>Wszystko jeszcze dostanę w udziale</i> / <i>Nun wird mir alles</i> . . .	149
Artur Schopenhauer / Arthur Schopenhauer	150
<i>Szukając miłości...</i> / <i>Nach Liebe suchend...</i> (jesień)	150
Opór / Der Widerstand	150
Do Hafiza/ An Hafis	150
Na widok szlafroka / Beim Anblick eines Schlafrocks	151
Do Ryszarda Wagnera / An Richard Wagner	
Wiersz występuje w dwóch wersjach	151
Dla fałszywych przyjaciół / Für falsche Freunde	152
Fala stanąć nie może / Die Welle steht nicht still	152
Wędrowiec / Der Wanderer	
Das Magazin für Literatur 1884 nr 7, 7 lipca	152
Niemiecki listopad / Im deutschen November	
Das Magazin für Literatur 1884 nr 28, 14 lipca, pierwsza wersja pt. Der Herbst, Rosenloui, lato 1877	153
Lodowiec / Am Gletscher,	
Das Magazin für Literatur 1884 nr 30, 28 lipca, pierwsza wersja 1877 pt. Sommer im Hochgebirge.	155
Wolny duch / Der Freigeist (jesień)	
Publ. 1894. Też pt. Osamotniony / Vereinsamt.	157
<i>Późne aforyzmy i urywki</i>	
<i>Buatschleli batscheli</i>	158
Spizowe milczenie / Das eherne Schweigen	158
<i>Biegłeś za szybko</i> / <i>Du liefst zu rasch</i>	158
<i>zaśnieżona dusza, do której</i> / <i>eine verschneite Seele</i>	158
<i>błyszczący tańczący potok</i> / <i>ein glänzender</i>	159
<i>Zuchwałego strzeż się ostrzegać</i> / <i>Den Verwegnen</i>	159

<i>Dobrze wytropione / Gut verfolgt</i>	159
<i>kręto idą wielcy ludzie i rzeki / krumm gehen</i>	159
<i>kozy, gęsi i inni / ziegen, gänse</i>	159
<i>czy to szczudła</i>	160
<i>szynk obok każdego sklepu / ein saufladen</i>	160
<i>niebo stoi w płomieniach, morze / der Himmel steht</i>	160
<i>morze szczyrzy zęby / das Meer fletscht die Zähne</i>	160
<i>czy wasz Bóg, powiedzcie mi / euer Gott, sagt ihr mir</i>	160
<i>musisz znów się wmieszać w tłum / du musst wieder</i>	160
<i>nie lekceważ go / erkennt ihn nicht</i>	161
<i>już naśladował samego siebie / schon ahmt</i>	161
<i>moja mądrość czyniła jak słońce / meine Weisheit</i>	161
<i>jego współczucie jest twarde / sein Mitleid</i>	161
<i>taka jest teraz moja wola / so ist's jetzt</i>	161
<i>małi ludzie / kleine Leute</i>	162
<i>czy chcesz być tylko małą / willst du bloß</i>	162
<i>twoje wielkie myśli / deine großen Gedanken</i>	162
<i>strzeż się / hüte dich</i>	162
<i>chcesz je schwycić? / willst du sie fangen?</i>	163
<i>nie gniewajcie się na mnie / zürnt mir nicht</i>	163
<i>wyciągaj rękę do małych przypadków / strecke die Hand</i> ...	163
<i>Gdy się wznosiscie / Steigt ihr</i>	163
<i>wy sztywni mędracy / ihr steifen Weisen</i>	164
<i>czy kocham was? / liebe ich euch?</i>	164
<i>Wrzuci swój ciężar w głębinę! / Wirf dein Schweres</i>	164
<i>Wiedźma / Die Hexe</i>	164
<i>ach, że sądziłeś / ach, dass du glaubtest</i>	165
<i>Godzina wieczorna / Stunde des Abends</i>	165
<i>Żegluga-sława / Wasserfahrt-Ruhm</i>	165
<i>Że tego się nie da odeprzeć / Dergleichen mag nicht</i>	165
<i>Na wysokościach jest mój dom / Auf Höhen</i>	165
<i>obcy oddech wionie... / ein fremder Atem</i>	166
<i>szanuj, co ma tak delikatną skórę! / schone, was solch</i>	166
<i>Mądrości, których jeszcze żaden uśmiech / Wahrheiten, die noch</i>	166
<i>Powolne oczy / Langsame Augen</i>	166
<i>Chcesz w cierniach chwycić? / Willst du in Dornen</i>	166
<i>zmęczony wędrowiec / ein müder Wanderer</i>	167

<i>Poza Północą, poza lodem, poza dzisiaj / Jenseits</i>	
<i>des Nordens</i>	167
<i>błyskawicą się stała moja mądrość / ein Blitz wurde</i>	167
<i>powiedz, miłośniku zagadek / rate, Rätselfreund</i>	167
<i>więzień, który wyciągnął... / ein Gefangener, der</i>	167
<i>to tylko uwalnia od wszystkich cierpień / dies allein erlöst</i> ..	168
<i>jesteś silny? / bist du stark?</i>	168
<i>stworzyli swojego boga / sie haben ihren Gott</i>	168
<i>tu one stoją / da stehn sie da</i>	168
<i>statecznie, ufnie / fleißig, traulich</i>	168
<i>kuca, czeka / er kauert, er lauert</i>	169
<i>jakże są zimni, ci uczeni / sind sie kalt</i>	169
<i>czemu się rzucił ze swej wysokości / was warf er sich</i>	169
<i>sam wilk ujął się za mną / ein Wolf selbst zeugte</i>	169
<i>nowym szczęściem</i>	169
<i>zwdzić – to na wojnie wszystko / täuschen – das</i>	169
<i>Sława / Ruhm</i>	170
<i>czy podstęp jest lepszy niż przemoc? / ist List besser</i>	170
<i>Ruiny gwiazd / Trümmer von Sternen</i>	170
<i>myśl / ein Gedanke</i>	170
<i>od tego zacząłem / damit begann ich</i>	170
<i>kiedy żaden głos / als keine Stimme</i>	170
<i>kiedy się czegoś nie ma / was man nicht hat</i>	171
<i>Nocą, gwiazdziste niebo / Nachts, bestimmter Himmel</i>	171
<i>ziemskimi światłami / von irdischen Lichtern</i>	171
<i>Jutrzenka / Die Morgenröte</i>	171
A. L. – Posłowie	173
Aneks:	
F. Nietzsche – List do przyjaciela	181
E. Förster-Nietzsche – Przedmowa do Pism	
młodzieńczych	185
Alfabetyczny spis wierszy	191
Spis rzeczy i objaśnienia	199
Układ tomu	210